

SKKs visionsarbete

delrapport, juli 2022

SVENSKA KENNELKLUBBEN

1. Bakgrund och syfte	3
1.1 Syfte	3
2. Metod och beskrivning av arbetet	3
2.1 Metod och planering	4
2.1.1 Informationsinsamling	4
2.1.2 Inspel från medlemmar och hundägare	4
2.1.3 Analysarbete och beslut	4
2.2 Visionsgruppen	5
3. Bakgrundsmaterial	5
3.1 Omvärldsanalys	6
3.2 Hundanalys	8
3.2.1 Genetisk variation	9
3.2.2 Hundars mentalitet	10
3.2.3 Teknisk utveckling inom avel och genetik	12
3.3 Målgruppsanalys	13
3.4 Social listening	13
3.6 Medlemsenkät	13
4. Kommunikation	14
4.1 Hundsport	15
4.2 SKKs webbplats	15
4.3 Facebook och Instagram	15
4.4 Konferenser och möten	16
5. Pågående arbete	16
5.1 Turnéplanering	16
5.1.1 Syfte	16
5.1.2 Metod	16
5.2 Personas	17
6. Avslutande kommentarer	17

1. Bakgrund och syfte

Svenska Kennelklubben, SKK, är en anrik organisation med sina rötter i den svenska folkrorelsetraditionen. Våra medlemsorganisationer samlar idag drygt 200 000 personer kring det gemensamma intresset för hunden. I vår organisation finns en bred verksamhet, ett starkt engagemang och en vilja att fylla såväl våra hundars som våra egna liv med glädje och mening.

De senaste åren har inneburit förändringar som kommer att påverka vår organisation framöver. Antalet hundägare har ökat när människor har möjlighet att vara hemma i större utsträckning. Rashundars hälsa har hamnat i fokus, dels i Sverige, men än mer tydligt i våra grannländer. Dessutom har populariteten för hundar som föds upp utanför SKK-organisationen ökat, liksom intresset för att adoptera både svenska och utländska hundar.

För SKK som organisation har det skett förändringar på ledande positioner i såväl Centralstyrelsen som på kansliet. Vi har även upplevt en period när vi varken har kunnat träffas under normala former eller haft möjlighet att erbjuda verksamhet för våra hundar i den utsträckning vi är vana vid.

I takt med att vår omvärld förändras allt snabbare förändras också synen på hunden, hundägandet och på oss som organisation. Även föremålet för hela vår verksamhet, hunden i allmänhet och rashunden i synnerhet, förändras och utvecklas. I kombination med den ständigt pågående tekniska utvecklingen innebär det att vi ständigt får nya möjligheter och ställs inför nya utmaningar.

Det är viktigt att vi har möjlighet att orientera oss i förändringen, förstå den utveckling som sker, och utifrån den kunskapen fatta beslut som leder oss i den riktning vi vill gå.

Men i vilken riktning vill vi gå? Vad behöver vi ta hänsyn till? Och vilka möjligheter har vi att ta oss dit vi vill? SKKs visionsarbete, SKK 2030, har pågått i ett knappt halvår och lämnar nu en första delrapport.

1.1 Syfte

SKKs Centralstyrelse, CS, beslutade under hösten 2021 att inleda ett arbete med målet att identifiera en vision om var SKK ska vara år 2030, och därefter utarbeta strategier som kan ta organisationen mot visionen.

I slutet av januari samlades "visionsgruppen" (se nedan, p. 2.2) till ett möte för att diskutera uppdragets definition och bakgrunden till behovet att genomföra ett visionsarbete. Diskussionen visade att gruppen ansåg att det finns skäl att se över SKKs uppdrag och arbetssätt, dels för att passa in i dagens samhälle, men även för rashundens fortsatta utveckling. Gruppen menade vidare att en demokratiskt beslutad långsiktig vision ökar Centralstyrelsens möjligheter att arbeta proaktivt istället för reaktivt. Förhoppningen är därvid att styrelsen ska kunna lägga mer tid på övergripande strategiska frågor till förmån för den relativt operativa verksamhet som idag präglar CS och dess kommittéorganisation. Visionsgruppen var vidare enig om att det tidigare saknats en vision och långsiktiga mål för SKKs verksamhet. Behovet av visionsarbetet framstod i det sammanhanget som uppenbart och snarast försenat.

2. Metod och beskrivning av arbetet

Nedan följer en beskrivning av hur arbetet genomförs och den grupp som funnits närmast det praktiska arbetet – visionsgruppen. Visionsgruppens sammansättning har beslutats av SKKs Centralstyrelse. Metod för och planering av arbetet har tagits fram av visionsgruppens styrgrupp (se nedan, p. 2.2) i samarbete med Kairos Future.

2.1 Metod och planering

En av förutsättningarna för arbetet har varit att anlita en extern aktör med erfarenhet av visions- och strategiarbete. Kairos Future har bred erfarenhet av att utveckla strategier i varierande organisationer, baserat på en gedigen omvärlds- och framtidsanalys. Konsulterna som arbetar med oss har dessutom erfarenhet från just ideella organisationer. Kairos Future har tidigare arbetat med exempelvis Stadsmissionen, Röda Korset, Scouterna, LRF och den svenska hästnäringen.

För att hålla kostnaderna för projektet nere har kansliets resurser nyttjats i den utsträckning det har varit möjligt utan att ge avkall på arbetets kvalitet.

Arbetet är indelat i tre övergripande faser där den första har innehållit insamling av den information som presenteras nedan under p.3. Den andra fasen är delvis inledd och innehåller insamling av synpunkter, tankar och idéer från SKKs medlemmar, men även från andra hundägare (potentiella medlemmar). Den tredje och avslutande fasen kommer innebära analysarbete och Centralstyrelsens beslut om SKKs vision.

2.1.1 Informationsinsamling

I den första fasen har arbetet syftat till att identifiera de möjligheter och utmaningar som SKK står inför, delvis här och nu, men huvudsakligen i ett tioårsperspektiv. Kairos Future har genomfört en omvärldsanalys med sikte på hur samhället kan förväntas se ut om tio år.

Vi har anlitat en mediebyrå, Magna, för målgrupps- och mediaanalys. Målgruppsanalysen ger oss en bättre förståelse för vilka våra medlemmar är, men även viss insikt om vilka hundägare som valt att inte vara medlemmar i SKK. Mediaanalysen hade till syfte att ge en ögonblicksbild av SKK i omvärldens ögon, men har även inneburit insikter i de möjligheter som finns i när det gäller att utnyttja SKKs starka varumärke.

För att fördjupa bakgrundsmaterialet har SKKs kanslis avdelning för avel och hälsa ombetts att göra en avgränsad analys av föremålet för SKKs verksamhet – hunden. Vår bedömning har varit att det är nödvändigt att komplettera den omvärldsanalys som Kairos Future har genomfört för att få en fördjupad förståelse för de utmaningar och möjligheter som hunden i allmänhet, och rashunden i synnerhet, står inför under den kommande tioårsperioden.

2.1.2 Inspel från medlemmar och hundägare

I början av maj skickades en enkät ut med syfte att nå samtliga medlemmar i SKK-organisationen. Enkäten har besvarats av knappt 24 000 personer, deras svar kommer att ge oss en mycket bra indikation på hur våra medlemmars liv med hund ser ut idag, och delvis vad våra medlemmar tycker om SKK och i andra frågor som rör hunden.

Under hösten åker visionsarbetet ut på turné i hela Sverige. Syftet med turnén är att erbjuda medlemmar ett sätt att aktivt bidra till visionsarbetet. Turnén kommer att genomföras under två månader från mitten av september till mitten av november. Det blir en sorts workshops med olika inslag som ger djupare inblick i vad medlemmarna förväntar sig av SKK framöver, och hur SKKs medlemmar ser på sitt eget framtida hundägande.

2.1.3 Analysarbete och beslut

Arbetet med att analysera det insamlade materialet kommer pågå under senhösten och den tidiga vintern 2022. I början av 2023 samlas sedan Centralstyrelsen till styrelseinternat för att fatta beslut om förslag till vision för SKK.

I den avslutande fasen ingår även remissbehandling och eventuella efterföljande justeringar av de förslag som Centralstyrelsen vill lägga fram för KF 2023.

2.2 Visionsgruppen

Den grupp som Centralstyrelsen utsett består av ledamöter ur Centralstyrelsen och medlemmar i kansliets ledningsgrupp. Därutöver finns en särskild representant utsedd med bakgrund i Sveriges Hundungdom. Visionsgruppen har följande sammansättning:

Eva Lejdbrandt	SKKs Centralstyrelse	Projektansvarig
Fredrik Bruno	SKKs kansli	Samordnare SKK
Thomas Uneholt - CS	SKKs Centralstyrelse	SKKs ordförande
Kees de Jong - VD	SKKs kansli	SKKs VD
Magnus Jensen - CS	SKKs Centralstyrelse	SKKs förste vice ordförande
Agneta Ståhle - CS	SKKs Centralstyrelse	Ledamot
Birgitta Bernhed - CS	SKKs Centralstyrelse	Ledamot
Lotten Rönquist - SDHK (SHU)	SKKs kansli (fr. maj 2022)	Representant SHU
Angelica Christiernin - kansliet	SKKs kansli	Marknadsavdelningen
Helena Nyberg - kansliet	SKKs kansli	Chef medlemservice
Helena Skarp - kansliet	SKKs kansli	Chef avel & hälsa
Kjell Svensson kansliet	SKKs kansli	Chef tävling & utbildning

Visionsgruppens arbetsutskott består av Eva Lejdbrandt och Fredrik Bruno som tillsammans med Kees de Jong och Thomas Uneholt utgör projektets styrgrupp.

3. Bakgrundsmaterial

Perioden januari-maj har använts till insamling av bakgrundsmaterial. Den ursprungliga avsikten var att tillföra projektet:

- en omvärldsanalys med blicken fäst 10-15 år framåt i tiden,
- en varumärkesanalys för att identifiera SKKs styrkor och svagheter i allmänhetens ögon,
- en hundanalys för att identifiera risker och möjligheter för hunden i allmänhet och rashunden i synnerhet under den kommande tioårsperioden,
- en medlemsenkät i syfte att ta fram personas.

Omvärldsanalysen är gjord av Kairos Future i enlighet med ursprunglig planering, resultatet är tio trender som presenteras översiktligt nedan.

Begreppet "varumärkesanalys" är brett och varierande. Att göra en traditionell varumärkesanalys är komplicerat för en organisation som SKK som varken erbjuder varor till försäljning i någon större utsträckning, eller har någon tydlig marknad att verka på. Våra uppfödare säljer förvisso hundar, men ofta i konkurrens med varandra, den hundmarknad som finns utanför SKK är dessutom svår att överblicka utan en mycket stor arbetsinsats med osäkra fördelar.

Istället har vi valt att göra en målgruppsanalys där vi kan se avvikelser mellan våra medlemmar och andra hundägare eller hela den svenska befolkningen. För att få med en bild av diskussionen om och kring SKK har vi även fått en ögonblicksbild från såväl traditionella som sociala medier.

Hundanalysen är ännu inte färdigställd på grund av hög arbetsbelastning på kansliets avdelning för avel och hälsa. Analysen förväntas bli klar under sommarmånaderna men dess inriktning presenteras nedan.

Medlemsenkäten är omfattande och behöver ytterligare bearbetning för att kunna visa medlemmarnas allmänna uppfattning i specifika frågor. Givet det stora antalet svar vi fått finns det all anledning att göra det jobbet för att framöver kunna använda enkätresultatet som referensmaterial.

Bakgrundsmaterialet presenteras översiktligt i det följande:

3.1 Omvärldsanalys

Kairos Future har tillsammans med visionsgruppen identifierat tio trender som kommer påverka hunden och hundägandet under perioden fram till 2035. Det handlar om saker som händer i omvärlden, inte interna angelägenheter eller förändringar där SKK har stor möjlighet att påverka utvecklingen.

Vid aktiviteten "Trend Lab" som hölls med CS, kansliets ledningsgrupp, Kairos Future och ett fåtal andra inbjudna personer identifierades ett större antal omvärldsförändringar som kunde förmodas påverka SKK i ett perspektiv som sträcker sig mot 2035.

Omvärldsförändringarna, eller *trenderna*, har sedan slagits ihop, delats, omarbetats och slutligen sällats till följande:

1. Från nyttigt husdjur till individ med rättigheter

Idag uppfattas de flesta hundar inte bara som en familjemedlem utan också i allt högre grad som en individ med rättigheter liknande de som tillmäts en människa. Hundar följer med på fler arenor, får alltmer avancerad vård och blir mer accepterade i samhället och arbetslivet.

Hundens nya status och erkännandet av dess individualitet kan förväntas få konsekvenser i både opinion, lagstiftning och vilka tjänster och produkter som marknaden utvecklar.

2. Allt fler hundar i samhällets tjänst

Användningsområdena för hundar som nyttodjur har ökat explosionsartat under den senaste tioårsperioden. Diabeteshundar, covid-hundar, läshundar, terapihundar, listan kan göras lång.

Genom att vara en social och medicinsk resurs utan biverkningar blir hundar ett av många verktyg för att minska såväl mänskligt lidande som resursförbrukning i offentlig sektor. Vård och omsorgsbehovet väntas öka i samhället vilket innebär att fler hundar kan förväntas arbeta i samhällets tjänst framöver.

3. Algoritmstyrda informationsflöden och kunskapskällor

43 procent av svenskarna läser nyheter via sociala medier. Medan de scrollar på Facebook styrs innehållet de ser av finjusterade algoritmer som på bästa sätt ska fånga deras uppmärksamhet, den uppmärksamheten kan sedan säljas till annonsörer.

Bland konsekvenserna av algoritmstyrda informationsflöden och kunskapskällor finns en åsiktpolarisering i samhället, ökad tilltro till konspirationsteorier och så kallade filterbubblor som gör att människors åsikter bekräftas av likasinnade.

4. Individens och organisationers hållbarhetsansvar växer

I takt med samhällets ökande fokus på hållbarhet, både ekologisk, ekonomisk och social, ökar individers, företags och organisationers ansvar för helheten. Från att begreppet hållbarhet ursprungligen ofta avsåg ekologisk hållbarhet -"miljön" - har det breddats till att också omfatta social och ekonomisk hållbarhet.

Även hundägandet påverkas av hållbarhetsambitioner, både genom ett ökat intresse för att rädda gatuhundar men också i form av ifrågasättande av själva hundintressets miljöpåverkan. Om hundar bara är till för människors nöjes skull kommer deras klimatpåverkan genom matproduktion, transporter och annan hundrelaterad konsumtion ifrågasättas i allt större utsträckning.

5. Ökande medicinska möjligheter och kostnader

Tack vare medicinsk forskning och teknisk utveckling ökar ständigt möjligheterna att bota och lindra hundars sjukdomar och skador. I kombination med att hunden alltmer upplevs som en familjemedlem ställer hundägarna högre krav på mer kvalificerad vård allt senare i djurets liv. Den här utvecklingen väcker frågor om vad som är etiskt, både ur hundens och hundägarens perspektiv.

Sammantaget leder den här utvecklingen till att allt fler hundägare riskerar att inte ha råd att vare sig försäkra eller ge sin hund den vård som lagen föreskriver, eller den vård som de själva anser att deras hunds förtjänar.

6. Ideell organisering på nya villkor

Sättet människor organiserar sig och hur människor vill delta och bidra har förändrats. Ett tydligare kundperspektiv kan märkas bland medlemmar där den egna nyttan eller glädjen av medlemskap sätts i första rummet. Ökande levnadsstandard innebär möjligheter att köpa tjänster föreningar tidigare kunde tillhandahålla och innebörden av medlemskap devalveras av diverse kundklubbar för konsumenter.

Samtidigt erbjuder teknikutvecklingen nya möjligheter att hålla möten med mindre inverkan på privatlivet, och det finns inget som tyder på att det totala engagemanget för ideell verksamhet försvagas. Framtiden innebär med säkerhet ett nytt landskap med nya utmaningar för att kunna tillvarata det engagemang som faktiskt finns.

7. Alltmer pengar i hundar och hundägande

Hundägande och hundintresse är en marknad som attraherar alltmer pengar. Inte bara från köpglada hundägare som vill bjuda sina hundar på skräddarsydd kost och tillskott. Ett ökande antal professionella aktörer ser en möjlighet att tillgodose behov som hundägare är villiga att betala för. Hundägare erbjuds kurser, träningar och tävlingar av företag när medlemsföreningar inte kan leverera. Hundintresserade ungdomar erbjuds gymnasieutbildningar med hundtematik.

En avart är den ökande smugglingen med hundar, uppfödda under dåliga villkor och med dåliga förutsättningar för ett gott liv. Ett växande hundintresse och, åtminstone fram till den senaste inflationsvågen, en ökande levnadsstandard har bidragit till att det finns alltmer pengar i hundar och hundägande. Att antalet hundägare i samhället ökat de senaste åren förstärker utvecklingen framåt.

8. Den traditionella rasaveln ifrågasätts

Traditionen med rasavel utmanas från flera håll, både ur tekniska och värderingsmässiga perspektiv. Trenden ska ses som relativt omogen, men högst relevant för SKK:s medlemmar och verksamhet.

Den genetiska inavelsgraden ökar till följd av slutna stamböcker, vilket riskerar att medföra hälsoproblem som i sin tur väcker frågan om rashundars fördelar. På senare år har också livsvillkoren för vissa raser med hälsomässigt ofördelaktig anatomi uppmärksammats i media och av djurskyddsaktivister. Det har i exempelvis Norge och Tyskland lett till ingripanden från domstolar och lagstiftare för att komma till rätta med problemen.

Själva begreppet ras och dess historiska koppling till ojämlikhet och rasism har uppmärksammats mycket i delar av den allmänna debatten. I dagsläget är rasbegreppets problematik och hundavel inte en del av den allmänna debatten, men debatten om ras och rasism är ett av de fenomen som utmanar rasavelstraditionen.

9. Digitalisering av hundägandet

Samhällets digitalisering, alltså det ökande användandet av digitala och intelligenta maskiner påverkar även hundägandet. Bland de redan etablerade företeelserna finns internetbaserade utbildningar och distansmedicin (exv. Agria Vårdguide).

Med så kallade wearables, exempelvis halsband med sensorer, kan hälsodata kontinuerligt samlas in, liksom hundens position och rörelser i terrängen. Dessutom kan hundens sinnestillstånd klargöras, något som påstås kunna underlätta relationen mellan människa och djur. Liksom på många andra områden kommer insamlandet och analys av användardata leda till helt nya tjänster och erbjudanden.

10. Tilltagande konkurrens om plats och mark

Urbanisering, växande befolkning, klimatförändringar som kräver ytor för att öka den naturliga motståndskraften mot extremväder, ökat intresse för friluftsliv, konflikter mellan renägare och andra aktörer, vikande biologisk mångfald som kräver orörda områden.

Allt pekar på en tilltagande konkurrens om platser och marker, vilket får konsekvenser för hundägandet som behöver rastgårdar, promenadstråk, tränings- och tävlingsplatser, med mera. Platsbrist betyder ökade markpriser och hyror samt en ökad risk för konflikter med andra aktörer med liknande behov. Samarbeten och koordinering är viktiga nycklar för framtiden.

Trenderna är av skiftande sannolikheter och relevans för SKKs verksamhet, men samtliga har av visionsgruppen bedömts som de viktigaste förväntade omvärldsfaktorerna att ta hänsyn till i det fortsatta arbetet.

3.2 Hundanalys

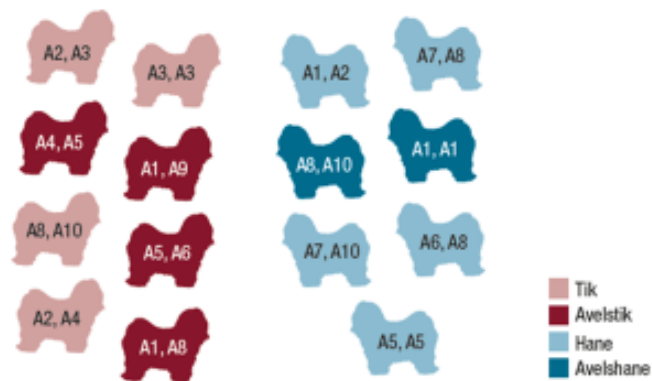
SKKs kanslis avdelning för avel och hälsa har sammanställt en analys baserad på vetenskaplig litteratur som berör tre om fokusområden som visionsgruppen har bedömt vara mest relevanta för det nu aktuella arbetet; genetisk variation, hundars mentalitet och teknisk utveckling inom avel och genetik.

3.2.1 Genetisk variation

De flesta av våra hundraser har skapats under de senaste 200 åren. I samband med kennelklubbarnas bildande i slutet av 1800-talet påbörjades en strukturering av då befintliga hundbestånd. De olika hundpopulationerna avgränsades som raser och stamböckerna stängdes. Genom riktad avel för specifika egenskaper, exempelvis storlek och färg, blev hundarna i respektive ras alltmer lika. Nära släktskapsavel underlättade målsättningen att nå en enhetlig typ, en målsättning som än idag återspeglas i utställningsverksamheten där jämna kullar premieras.

Stängda stamböcker och riktad avel inom snäva populationer har inte bara medfört större likhet i utseende och egenskaper inom respektive ras. Allteftersom inavelsnivån ökade blev hundarna alltmer lika även genetiskt. Det här var förmodligen ingenting man oroade sig särskilt över på den tiden, men med dagens kunskaper inom genetik och tillgången till molekylärgenetiska metoder för att kartlägga arvsmassan hos våra hundar har konsekvenserna blivit synliga. Våra rashundars gener visar tydliga spår av det avelsarbete som bedrivits historiskt.

I en sluten population minskar den genetiska variationen kontinuerligt.

Sid 138 i boken Hundavel

Ju färre djur som tillåts föra sina genvarianter vidare, desto snabbare blir förlusten av variation. I de många och slutna populationer som våra hundraser utgör minskar den genetiska variationen kontinuerligt. Figuren ovan visar en population av hanar (blå) och tikar (röda). I populationen finns en gen kallad A med 10 olika genvarianter, A1-A10. Genotypen (de båda genvarianterna) för varje hund visas i figuren. Vi väljer ut 4 tikar och 2 hanar till avel (markerade med mörkare färg). De varianter av genen A som inte finns hos någon av dessa hundar kommer att gå förlorade i populationen i nästa generation. I exemplet är det varianterna A2, A3 och A7 som kommer att försvinna. På detta sätt går genetisk variation kontinuerligt förlorad i en sluten population, i varje generation.

Sedan många år beräknas inavelsgraden hos en individ baserat på hundens härstamning. I SKKs e-tjänst Avelsdata som lanserades år 2006 publiceras inavelsgraden för varje hund, beräknad över fem generationer. Men den här metoden ger begränsade inavelsberäkningar eftersom informationen inte är komplett.

Många raser har förvisso fullständig information för majoriteten av alla hundar fem generationer bakåt, vilket ger stor säkerhet i beräkningen av ökning av inavel under

just dessa generationer. Men metoden kan inte användas för att mäta den "verkliga inavelsgraden" eller graden av genetiska likheter och skillnader i rasen

På senare tid har det blivit möjligt att mäta den verkliga genetiska inavelsgraden baserat på genetisk variation i våra hundars DNA. Resultat från av studier av olika forskargrupper och laboratorier runt om i världen visar oroande resultat. En av de nyare studierna på området (Bannasch m.fl., 2021) visar på en genomsnittlig inavelsgrad för 227 raser på 24,9%, det innebär att hundarna i genomsnitt har fått samma genvarianter från föräldradyren i en fjärdedel av arvsmassan. Underlaget för studien baseras på data för närmare 50 000 hundar, varav en stor del från de nordiska länderna. När forskargruppen kopplade de olika rasernas inavelsgrader till vikt och försäkringsdata avseende veterinärvårdsskador kunde man se att såväl ökad vikt som bristande genetisk variation gav högre risk för veterinärvårdsskador.

De höga inavelsnivåerna ligger väl över den nivå som kan ge negativa effekter i form av exempelvis försämrad fertilitet eller tillväxt och livskraft hos valpar (s.k. inavelsdepression). I experiment med inavlade möss har forskare visat tydliga negativa hälsoeffekter för möss med en inavelsgrad på 25% jämfört med de som inte var inavlade. Hos människor har även måttliga grader av inavel (3-6 %) visat sig medföra en ökad risk för sjukdomar och andra negativa effekter.

Vi kan redan idag konstatera att den genetiska variationen i många hundraser är låg och att den, om vi fortsätter på samma sätt med avel i slutna populationer, kommer att fortsätta minska. Det kan i förlängningen innebära att nya problem tillkommer, men även omöjliggöra ett långsiktigt hållbart avelsarbete och hantering av utmaningar med mentalitet eller ärftliga sjukdomar, eftersom det saknas tillräcklig genetisk variation i den aktuella egenskapen.

3.2.2 Hundars mentalitet

o Förskjutning av hundens roll i samhället

I det hittillsvarande visionsarbetet har det blivit tydligt att samhällets syn på hundar förändras. Det som vid en första anblick kan framstå som enbart positivt innebär också utmaningar för morgondagens hundägare, och hundar.

Det kan handla om att hunden följer med på allt fler arenor, såsom matbutiker, skolor eller restauranger. I det sammanhanget kan man tänka sig att allmänheten kommer att ställa krav på att hundägare kan visa att deras hund fungerar i olika situationer i samhället.

Mycket talar även för att den genomsnittliga ägarens syn på sin hund och därmed förväntningarna på den fortsätter att gradvis förskjutas. Hunden sågs tidigare som ett nyttodjur, sedermera ett husdjur och nu i allt större utsträckning som en individ vars rättigheter ibland ges samma utrymme som övriga familjemedlemmars. Det kan leda till att hundens önskemål alltid måste gå först, exempelvis om hunden föredrar en viss promenadväg, att den inte föredrar att inte vara instängd eller att det uppfattas som fel att säga nej till sin hund. Å andra sidan ger utvecklingen utrymme för större förståelse för att hunden behöver få utföra för sina naturliga beteenden.

Det här innebär sammantaget att kraven på våra hundar kommer att förändras när de ska passa in i nya sammanhang, roller och situationer. Det är naturligtvis en övervägande positiv förändring för hundar och hundägare. Men det innebär också att

hundens behov prioriteras och tillåts ta plats, även om det ibland sker på bekostnad av våra egna.

Om utvecklingen går åt det här hållet får hundägaren en allt viktigare roll för att ge hunden en balanserad tillvaro så att den kan hantera vardagen. Alla hundar trivs inte i stimmiga stadsmiljöer, medan andra hundar är direkt olämpliga att ta med in i butiker.

Samtidigt som synen på hunden förändras finns det konsumentbeteenden som står i konflikt med ökade krav på hundars mentalitet. Att allt fler väljer hund utifrån trender som rör utseende, påstådd allergivänlighet eller adopterar en hund som man känner sympati med.

○ *Selektion för mentala egenskaper*

Mentala egenskaper har av naturliga skäl olika betydelse beroende på hundras. De är mycket viktiga för exempelvis jakt- och brukshundar, medan många raser under det senaste seklet helt har förlorat sin ursprungliga funktion och övergått till att fungera som sällskapshundar. I det förra fallet finns det förvisso en risk att avelsarbetet leder till mentala överdrifter, alltså att man fortsätter prioritera en egenskap efter att målet är nått och därmed får "för mycket av det goda" som överdriven reservation mot främlingar eller överdriven kamplust.

Men i det senare fallet är riskerna förmodligen större. Att inte alls prioritera selektion för mentala egenskaper kan leda till att oönskade effekter uppstår hos hundarna, exempelvis i form av rädsor, aggression eller problem med rumsrenhet. Avsaknad av mentala avelsmål eller låg prioritet för mentala egenskaper i avelsarbetet påverkar också betydligt fler hundar.

Inom SKK finns idag verktyget Beteende- och personlighetsbeskrivning hund, BPH – en lättillgänglig och vetenskapligt validerad metod för att mäta vardagsbeteenden hos hundar. Verktyget ger SKKs uppfödare möjligheter som i stora delar saknas för uppfödare utanför organisationen och ger ett mätbart sätt att möta förändrade krav och förväntningar på hundars mentalitet.

För hundar som ska användas i någon form av tjänst råder redan i dag brist på lämpliga hundar inom vissa områden (exempelvis polishundar) och i andra finns farhågor om att behovet av lämpliga kanske inte kommer att kunna säkerställas längre fram i tiden. Avel för mentala egenskaper inom berörda raser/hundtyper är förstås avgörande för om vi kan möta framtidens behov.

○ *Träningmetoder*

Synen på hur vi tränar våra hundar har förändrats mycket under de senaste trettio åren. Forskningen om hundars mentalitet är i en expansiv fas och det är sannolikt att vi får se nya träningsmetoder under det kommande decenniet.

För några decennier sedan var inlärning med hjälp av negativ förstärkning normen, oönskade beteenden uppmärksammades och bestraffades. Den senaste tioårsperioden har vi istället fått forskning som visar att positiv förstärkning, där önskvärda beteenden belönas, ger mycket effektiva resultat.

Pendeln har alltså svängt och mycket tyder på att den fortsätter i samma riktning. Den trend som för närvarande är på frammarsch innebär att hundar får allt mer

medbestämmande och där ägaren inte ska använda ordet "nej" utan enbart belöna när hunden gör rätt. Här kan vi möjligtvis vänta oss en utmaning när hunden samtidigt förväntas vara allt mer aktiv i samhället och delta i diverse aktiviteter. Trenden kan även vara en utmaning för de hundförare som använder sina hundar i praktiskt arbete. Många av dessa hundar (exempelvis polishundar och vissa typer av jakthundar) behöver en stor "motor". En stor "motor" kräver också en stor "broms" och sannolikt delvis andra träningsmetoder jämfört med sällskapshundar.

Förekomsten av tekniska hjälpmedel vid hundträning har ökat på senare år. Det rör sig om alltifrån olika selar och grimmor till användande av feromoner, antidepressiv medicin eller kastrationer för att komma tillrätta med oönskade beteenden. I andra länder förekommer även mer problematiska inslag som utbredd användning av elhalsband eller kirurgiska ingrepp på hundars stämband för att komma tillrätta med hundar som skäller mycket.

Marknaden för hundrelaterade tjänster och produkter växer stadigt och tillväxten visar inga tecken på att avta. Det finns därför inga skäl att tro att utvecklingen mot fler tekniska hjälpmedel kommer att avta inom den kommande tioårsperioden.

3.2.3 Teknisk utveckling inom avel och genetik

Den senaste 20-årsperioden har inneburit en explosion i kunskapsläget avseende molekylärgenetik. Det har lett till en ökande tillgång på DNA-tester som i vissa fall kan vara till stor nytta i avelsarbetet, men också tester som i praktiken gjort det svårare för uppfödare att välja avelsdjur. Under den kommande tioårsperioden kan vi vänta oss att den här utvecklingen fortsätter och ger oss verktyg som vi inte kan föreställa oss idag.

Kostnaderna för olika undersökningar minskar i takt med den tekniska utvecklingen. När boxern Tasha som första hund i världen fick sin arvs massa kartlagd 2005 var det en världsnöhet. Idag kan det som då var en kraftansträngning för ett helt forskarteam utföras både billigare och enklare. Om utvecklingen sker lika snabbt de kommande 15-20 åren blir det nästintill omöjligt att föreställa sig de möjligheter, men också utmaningar, som morgondagens uppfödare kommer att stå inför när de ska välja avelsdjur.

Även om den tekniska utvecklingen kommer att leda till många användbara nya verktyg i avelsarbetet finns det utmaningar förknippade med den. Det kan handla om att avgöra tillförlitligheten av olika tester eller DNA-tester med svårtolkade resultat.

Med ökad kunskap om individens arvs massa ökar också möjligheterna att använda så kallad genomisk selektion i hundaveln. Genomisk selektion innebär i korthet att man med hjälp av kunskap om stora delar av arvs massan kan skatta individens avelsvärde för en eller flera egenskaper, alltså förutsäga vad individen kan förväntas nedärva. Om, eller när, genomisk selektion börjar användas ligger sannolikt egenskaper som HD och ED nära tillhands, där stora mängder data redan finns insamlade. Ännu mer värdefull vore metoden för egenskaper med lägre arvbarhet, såsom fruktsamhet eller hjärtsjukdomar som i regel uttrycks sent i livet.

Teknikutvecklingen kommer sannolikt även att erbjuda bättre metoder för att mäta varje hunds släktskap med resten av individerna i samma ras, så kallade släktskapsvärden (jmf p. 3.2.1). Att kunna fånga upp och använda individer med lågt

släktskapsvärde ger möjlighet att tillvarata den genetiska variation som finns inom en ras.

3.3 Målgruppsanalys

Mediebyrån Magna har för SKKs räkning sammanställt en målgruppsanalys. Analysen vilar på Kantar Sifos undersökning Orvesto Konsument som årligen besvaras av ca 40 000 svenskar. I undersökningen finns frågor om hundägande, såväl som medlemskap i någon av SKKs medlemsorganisationer. Det har därmed gått att jämföra SKK-medlemmar med hundägare i allmänhet såväl som med den svenska befolkningen som helhet.

Nedan några nyckelpunkter att ta med från analysen:

- 241 000 personer med hund i hushållet anger att de är medlemmar i SKK.
- SKKs medlemmar är som grupp mer välutbildade och har högre inkomst än såväl andra hundägare som befolkningen som helhet.
- 64 % av SKKs medlemmar är kvinnor, medelåldern är 50 år. 80 % lever i en parrelation.
- 64 % bor i villa eller radhus.
- De populäraste fritidsaktiviteterna är läsning, promenader och matlagning.
- Intresserade av djuretiska frågor samt friluftsliv och aktiviteter kopplade till det egna hemmet.
- Oroar sig mer över kriminaliteten i samhället än andra hundägare eller befolkningen i stort.

3.4 Social listening

Social listening är en research-metod som syftar till att förklara vad konsumenter säger och tycker om ett varumärke, produkt eller företeelse. Social listening baseras på omnämnanden i sociala medier men även i webbartiklar, då digitala artiklar kan bli sociala objekt som delas och interageras med i olika sociala plattformar.

Vad avser underlaget för undersökningen har Facebook begränsat insamling till öppna sidor och grupper och Instagram till öppna konton.

Vidare måste noteras att data samlas in i realtid, vilket innebär att analysen ger en ögonblicksbild för perioden 1 januari till 11 april.

Följande är en komprimerad sammanfattning av rapporten:

- Antalet referenser till Svenska Kennelklubben i traditionella som sociala medier visar att vi har ett starkt varumärke att luta oss emot.
- Blandraser, pris på hundar, djur i skyddsrum och rasförbud engagerade under perioden mest bland de som diskuterar om och kring SKK i sociala medier.
- De flesta har en positiv bild av SKK och ser SKK som trovärdigt och kunnigt, på andra sidan myntet kan märkas en viss elitism som uppfattas som negativ.
- Kritik framförs mot förhållningssättet till ansvar för avel samt att SKK bör ta en större plats i den offentliga debatten om hundar och hundägande.

3.6 Medlemsenkät

Den 29 april skickades en enkät till samtliga medlemmar i de klubbar som använder SKKs medlemsadministration. Enkäten gick till drygt 100 000 mejladresser i första skedet. Samma

dag fick samtliga specialklubbar ett mejl med önskan om att sprida enkätlänken. Det publicerades även en nyhet på SKK.se och enkäten delades i SKKs sociala medier.

Enkäten innehåller sammanlagt 78 frågor av varierande karaktär, utöver frågor om hundar och hundägande samlar inledningen av enkäten viss demografisk data som bostadsort, civilstånd, inkomst och familjeförhållanden. Enkäten innehåller överhopslogik som innebär att de frågor man får i vissa fall beror på hur man besvarat frågan innan.

Till dags dato har totalt knappa 24 000 enkätsvar inkommit. Enkätresultatet har hittills använts för att ta fram personas som representerar olika medlemsgrupper. Med så pass många svar finns möjligheter att använda enkätresultatet även på andra sätt i det vidare arbetet.

För att vi ska kunna använda svaren som en indikation för alla SKKs medlemmar måste vi dock arbeta med svaren så att deras demografiska data stämmer överens med hur medlemskollektivet ser ut. Eftersom så många medlemmar har besvarat enkäten kommer det även efter sådan bearbetning finnas ett gott statistiskt underlag, avsikten är därför att göra det under sommaren för att ytterligare förbättra beslutsunderlaget inför höstens arbete.

Nedan svarsdata från några av enkätfrågorna:

- 83% av de svarande är kvinnor.
- 79% är medlemmar i ras- eller specialklubbar, 56% är medlemmar i länsklubb.
- 15% har fött upp en valpkull de senaste tio åren, av dessa har 83% svarat att de inte skulle kunna tänka sig att föda upp en blandraskull om SKKs regelverk tillät det.
- 80% har en eller två hundar.
- 37% ägnar sig enbart åt vardagsträning, utställning är den mest populära aktiviteten (31%), följd av lydnad (23%) och viltspår (22%).
- 59% har gått valpkurs med sin senaste hund, av dessa har 49% gått kurs hos ett företag och 43% hos en klubb inom SKK-organisationen.
- 24% uppger att de funderar på att köpa hund, av dessa uppger 91% att de kommer köpa en rashund.
- Hälsa är den viktigaste faktorn när man väljer hund, följd av ras.
- 67% skulle överväga att adoptera en hund från hundstallet, 21% skulle överväga adoption från utlandet.

4. Kommunikation

En grundläggande tanke med visionsarbetet har varit att löpande hålla våra medlemmar informerade om det arbete som pågår och erbjuda kommunikation för den som vill komma med inspel. Den kommunikativa delen av arbetet kommer att öka markant under hösten, särskilt genom den turné vi då ger oss ut på. Viss kommunikation har dock skett redan i den inledande fasen av arbetet.

Tidigt i projektet fick SKK 2030 en egen logotyp att använda i kommunikationen för att särskilja den ur mängden. Men även för att signalera att projektet SKK 2030 och kommunikationen som kommer från projektet ligger utanför SKKs ordinarie verksamhet. Att så blir fallet bedömdes som viktigt då viss information kan vara uppseendeväckande och lite utmanande.

Under vintern, i samband med att arbetet startade, gick det ut information om hur arbetet skulle gå till och vilka som var involverade. Därefter har kommunikationen allt mer övergått till att berätta om den information vi har samlat. Nedan följer en redogörelse för det arbetet.

4.1 Hundsport

Att publicera nyheter om pågående arbete i Hundsport är svårt eftersom det av naturliga skäl finns en pressläggningstid att ta hänsyn till. Mediet lämpar sig därför inte för att informera om aktuella saker. Någon information om visionsarbetet har dock förekommit i samtliga nummer av Hundsport sedan slutet av förra året.

4.2 SKKs webbplats

SKK 2030 har fått en egen sektion på SKKs webbplats – skk.se/skk2030 – där det publicerats övergripande information om projektet och dess genomförande.

Den information som finns på webbplatsen har även mejlats ut till specialklubbarna med önskan om spridning på hemsidor, i klubbtidningar eller via sociala medier.

4.3 Facebook och Instagram

För att nå medlemmarna med aktuell information, men även för att erbjuda dem möjlighet att komma med reaktioner och inspel till visionsarbetet har SKKs sociala medier utnyttjats.

Det har delvis handlat om allmän information om att arbetet är igång, men även nio inlägg på Facebook med påståenden och frågor som relaterar till trenderna (se ovan). Inläggen har publicerats varje tisdag mellan den 5 april och 31 maj. Nedan följer respektive inlägg.

Klicka på länkarna i rubrikerna för att komma till det aktuella inlägget där du även kan ta del av samtliga kommentarer till respektive inlägg.

1. [Tänk om din hund skulle vara uppkopplad via ett chip eller halsband som berättar för dig hur hunden mår...](#) Vad skulle du då vilja veta om din hund? Ser du några risker att det missbrukas? (49 kommentarer)
2. [Tänk om din hund skulle vara välkommen att följa med dig nästan överallt i samhället...](#) Var skulle du vilja ha med dig hunden där den inte är välkommen idag? (349 kommentarer)
3. [Tänk om en fast arbetsplats är ett minne blott i framtiden och det ger dig mer tid med hunden...](#) Hur skulle du då välja att spendera den tiden ihop med din hund? (13 kommentarer)
4. [Tänk om de flesta utbildningar och kurser skulle ske digitalt...](#) Vilka fördelar kan du se med det? Tror du att det finns några nackdelar? (23 kommentarer)
5. [Tänk om vi i framtiden skulle kunna välja bort vissa egenskaper hos en valpkull med hjälp av genteknik...](#) Vilka fördelar eller risker kan du se med det? Skulle du kunna tänka dig att göra det? (16 kommentarer)
6. [Tänk om privata företag skulle erbjuda ännu fler tjänster för våra hundar...](#) Vad tycker du att Svenska Kennelklubben, SKK, ska ha för roll på en marknad för hundrelaterade tjänster? (11 kommentarer)

7. [Tänk om vi inte längre skulle prata om hundraser, utan istället om hundar med olika uppgifter eller utseenden...](#) Vad väcker begreppet rashund för känslor hos dig? Är de positiva eller negativa? (118 kommentarer)
8. [Tänk om styrelsefunktionärer skulle få arvode för sitt arbete i hundklubbar inom SKK...](#) Vilka för- och nackdelar ser du med en arvoderad styrelse i din hundklubb? (68 kommentarer)
9. [Tänk om människor skulle välja hund utifrån hur de vill uppfattas av omvärlden...](#) Vilka ser du för risker med att hundar används som accessoarer? (25 kommentarer)

4.4 Konferenser och möten

Visionsarbetet har presenterats vid ett antal konferenser och möten i och utanför organisationen, samt för SKKs kansli. Ju längre i arbetet vi har kommit, desto mer har presentationerna kunnat utgå från den insamlade informationen snarare än att beskriva processen och anledningarna till arbetet, vilket inneburit mer uppmärksamma åhörare och fler relevanta och intressanta diskussioner.

- SKKs kanslis personalmöte, 22 januari – Fredrik Bruno
- Länsklubbsoförmöten, 30 januari och 9 april – Eva Lejdbrandt
- Introduktionsträff för SKKs Centralstyrelse- och kommittéledamöter, 31 mars – Eva Lejdbrandt och Fredrik Bruno
- SSRKs funktionärsträff/repkapsmöte, 23 april – Fredrik Bruno
- SKKs kanslis personalkonferens, 9-10 maj – Fredrik Bruno
- Fullmäktigemöte Finska Kennelklubben, 28 maj – Thomas Uneholt
- Djurförsäkringsnätverket, 31 maj – Kees de Jong

5. Pågående arbete

Vi börjar närma oss halvtid i visionsarbetet, men det blir ingen halvtidsvila. För närvarande sker arbete med resultatet från medlemsenkäten samtidigt som det pågår planering inför höstens turné, orter och tidpunkter är i princip klara, innehållet har precis börjat planeras.

5.1 Turnéplanering

Under september, oktober och november har SKK 2030 för avsikt att besöka 20 orter runtom i Sverige för att informera om och diskutera visionsarbetet. Vi kommer även att erbjuda digitala uppsamlingstillfällen för de medlemmar som inte har möjlighet att närvara.

I planeringen av turnén har länsklubbarna varit behjälpliga med att samordna datum och identifiera lämpliga orter för oss att besöka. Avsikten är att variera platserna för träffarna.

5.1.1 Syfte

Genom turnén hoppas vi kunna känna av hur medlemmarna ser på de frågor som har aktualiserats hittills, men kanske ännu mer på att få kloka inspel som kan användas i arbetet med att identifiera vision och besluta om strategier.

5.1.2 Metod

Turnén sträcker sig från Skåne till norra Norrbotten. Minst två personer från visionsgruppen kommer att delta vid varje träff, på vissa ställen kommer bemanningen vara större. Träffarna kommer att hållas på vardagkvällar för att undvika krockar med andra hundaktiviteter, tanken är att vi håller på i ca tre timmar med en workshop i

början, därefter kortare information och avslutningsvis möjlighet att tycka till om SKKs verksamhet idag.

Planeringen av workshops sker i samarbete med Kairos Future med målet att skapa ett upplägg där deltagarna får tänka och associera fritt i största möjliga utsträckning.

5.2 Personas

Som nämnts ovan används resultatet av medlemsenkäten till att ta fram som ska kunna användas i Centralstyrelsens kommande beslutsprocess. Vi tittar även på möjligheter att använda våra personas för att dra uppmärksamhet till SKK 2030 och samtidigt få lite mer information till projektet, särskilt från de hundägare som ännu inte är medlemmar.

6. Avslutande kommentarer

Vår bedömning är att den information vi hittills samlat in ger oss en mycket god grund att stå på inför nästa fas i arbetet. Generellt har mottagandet varit positivt även om det bland vissa alltid finns en viss tvekan inför processer som har som uttalat mål att leda till förändring.

I nuläget är inga beslut fattade om den kommande visionen. Vi arbetar brett och inkluderande och har i insamlandet av information försökt att skapa ett underlag som håller så många vägar framåt som möjligt öppna.

Vi behöver nu den viktigaste pusselbiten inför beslutsprocessen – våra medlemmars synpunkter, åsikter och inspel. Vår förhoppning är att vi får träffa så många medlemmar som möjligt under höstens turné, och att den som inte har möjlighet att komma antingen deltar digitalt eller skriver några rader och skickar till oss (via fredrik.bruno@skk.se). Ju fler perspektiv vi har med oss, desto större chans har SKKs Centralstyrelse att identifiera en vision för SKK som speglar våra medlemmars önskemål och förväntningar.